

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชน

ในกรุงเทพมหานคร

Factors Influencing Saving Behavior through Provident Funds among Private Sector

Employees in Bangkok Metropolitan Area

นางสาวจิตราภรณ์ กลมจรรยา

สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

JITTRAPORN KLOMCHANYA

E-mail : nutsdu@hotmail.co.th

Finance and Banking, Business Administration

Ramkhamhaeng University, Thailand

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และอายุการทำงาน กับพฤติกรรมการออม รวมถึงศึกษาผลของแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก และความรู้ทางการเงินที่อาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินเพื่ออนาคตกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานเอกชนจำนวน 400 คนในกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน เช่น ความต้องการความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ การมีเป้าหมายทางการเงินระยะยาว และความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถจัดการการเงินได้อย่างมีวินัย ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับแรงจูงใจภายนอก เช่น สิทธิประโยชน์ทางภาษี ผลตอบแทนจากการลงทุน และการสนับสนุนจากองค์กร ปัจจัยส่วนบุคคลบางประการ ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุการทำงาน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ขณะที่เพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ : กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ,แรงจูงใจ,พฤติกรรมการออม

Abstract

This independent study aimed to examine the factors influencing saving behavior through provident funds among private sector employees in the Bangkok Metropolitan Area. The study focused on the relationship between personal factors, namely gender, age, marital status, average monthly income, average monthly expenses, and length of employment and saving behavior. It also investigated the influence of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and financial literacy on employees' decisions to save for the future.

The sample consisted of 400 private-sector employees in Bangkok. Data was collected through an electronic questionnaire and analyzed using both descriptive and inferential statistics.

The findings revealed that intrinsic motivation—such as the desire for post-retirement financial security, the presence of long-term financial goals, and a sense of pride in disciplined money management—significantly influenced saving behavior at the 0.05 significance level. Likewise, extrinsic motivations such as tax benefits, investment returns, and organizational support—also had a statistically significant influence. Among the personal factors, average monthly income and length of employment were found to be significantly related to saving behavior. In contrast, gender, marital status, and educational level were not significantly associated with saving behavior.

Keywords: Provident Fund, Motivation, Saving Behavior

บทนำ

พฤติกรรมการออมที่ดีจึงควรเริ่มตั้งแต่ช่วงวัยทำงาน เพื่อสร้างพฤติกรรมที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้ พฤติกรรมการออมสามารถได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยา ดังนั้น การทำความเข้าใจถึงความซับซ้อนของพฤติกรรมการออมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการออกแบบนโยบายหรือมาตรการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยเกษียณอายุซึ่งเป็นช่วงที่รายได้จากการทำงานสิ้นสุดลง การออมอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว ปัจจุบันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว โดยในปี พ.ศ. 2566 มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28 ภายในปี พ.ศ. 2576 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) ในขณะเดียวกัน อัตราการเกิดของประชากรมีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อผู้สูงอายุลดลง ซึ่งอาจนำไปสู่ภาระทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค

หนึ่งในเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการออมระยะยาวของแรงงานไทยคือ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund) ซึ่งเป็นระบบการออมแบบกึ่งสมัครใจที่จัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยทั้งสองฝ่ายร่วมกันสมทบเงินเข้ากองทุนเป็นประจำทุกเดือน เพื่อสะสมไว้ใช้ในยามเกษียณ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2565) พนักงานสามารถเลือกเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ และยังสามารถกำหนดอัตราการออมของตนได้ภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด โดยทั่วไปสามารถเลือกสะสมได้ตั้งแต่ร้อยละ 5 ถึง 15 ของค่าจ้างรายเดือน ในขณะที่นายจ้างจะสมทบเพิ่มเติมในอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของแต่ละบริษัท นอกจากนี้ สมาชิกยังสามารถเลือกนโยบายการลงทุนตามระดับความเสี่ยงและเป้าหมายทางการเงินของตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการออมผ่านการลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษารั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย (1)เพศ (2) อายุ (3) สถานภาพ(4)รายได้ต่อเดือน(5)ค่าใช้จ่ายต่อเดือน(6)อายุการทำงานและปัจจัยด้านแรงจูงใจออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประกอบด้วย (1) แรงจูงใจภายในและ (2)แรงจูงใจภายนอก
 - 1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่พฤติกรรมการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย (1)รูปแบบการออมเงิน (2)วัตถุประสงค์ต่อรายได้ และ (3) สัดส่วนการออมต่อรายได้
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษาพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ขอบเขตด้านประชากรการศึกษาวิจัยครั้งนี้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้เทคนิคโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Cochran (1953)
4. ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาวิจัยจะเริ่มตั้งแต่ เดือน มีนาคม 2568 ถึง เดือน มิถุนายน 2568

นิยามศัพท์

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund : PVD) คือ กองทุนที่ลูกจ้างและนายจ้างร่วมกันจัดตั้งขึ้น โดยความสมัครใจ เพื่อเป็นหลักประกันแก่ลูกจ้าง เมื่อยามลูกจ้างเกษียณอายุ ทุพพลภาพหรือออกจากงาน หรือเป็นหลักประกันให้แก่ครอบครัว กรณีที่ลูกจ้างเสียชีวิต โดยเงินกองทุนจะมาจากเงินที่ลูกจ้างจ่ายเข้า กองทุนเพื่อตนเอง ที่เรียกว่า เงินสะสม ซึ่งกฎหมายกำหนดให้สะสมได้ตั้งแต่ 2 - 15% ของเงินเดือน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,2563)

ประชากรศาสตร์ กรรณิการ์ เหมือนประเสริฐ (2548) ได้กล่าวว่า ในหน่วยงานองค์กรต่างๆ จะประกอบไปด้วยบุคลากรในระดับต่างๆ เป็นจำนวนมากบุคคลแต่ละคนจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกแตกต่างกันนี้ มีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ในองค์กร ลักษณะพฤติกรรมในการทำงานของบุคคล

ทฤษฎีแรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งกระตุ้นหรือชักนำให้บุคคลนั้น ๆ ได้แสดงพฤติกรรม นำมาซึ่งการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ โดยแรงจูงใจ มีทั้งภายในและภายนอก บุคคลใดที่มีแรงจูงใจภายในจะมีความสุขในการปฏิบัติหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ เพราะ มีความพึงพอใจโดยตัวของเขาเอง ไม่ได้คำนึงถึงผลรางวัลหรือคำชม ส่วนบุคคลที่มีแรงจูงใจภายนอกจะทำ อะไร จะต้องได้รับการยอมรับจากผู้อื่น คำนึงถึงรางวัลหรือผลตอบแทน (พรพิตรา ธรรมชาติ,2560)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทราบแรงจูงใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านประชากรศาสตร์ (กรรณิการ์ เหมือนประเสริฐ,2548) กล่าวว่า ภายในองค์กรต่างๆ ประกอบด้วยบุคลากรหลากหลายระดับ ซึ่งแต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน โดยลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกแตกต่างกันนี้ มีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ อาทิ อายุ เพศ สถานภาพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในองค์กร รวมถึงลักษณะพฤติกรรมในการทำงานของแต่ละบุคคลด้วย

จิตชนก หลงผดุง (2559) กล่าวว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ รายได้ และระดับการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถเข้าถึงตัวบุคคล และยังสามารถเป็นตัวกำหนด ด้านการตัดสินใจลงทุนของแต่ละบุคคลได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ทฤษฎีวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Hypothesis) ของ Franco Modigliani (1954) (อ้างใน จุฑาธิปดิ์ ฤกษ์สันทด, 2555) อธิบายว่า พฤติกรรมการออมของบุคคลมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงชีวิต โดยในช่วงเริ่มต้นของการทำงาน บุคคลมักมีรายได้ต่ำและภาระค่าใช้จ่ายสูง จึงมีความสามารถในการออมค่อนข้างจำกัด เมื่อเข้าสู่ช่วงวัยกลางคนซึ่งรายได้เพิ่มสูงขึ้น บุคคลจะมีศักยภาพในการออมมากขึ้น และในช่วงหลังเกษียณ ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่มีรายได้ประจำ บุคคลจะนำเงินออมที่สะสมไว้มากใช้เพื่อยังชีพ การวางแผนการออมตลอดช่วงชีวิตจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาระดับการบริโภคให้มีเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว

แนวคิดที่เกี่ยวกับรูปแบบการออมเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2565) การออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเป็นกลไกการออมที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นการออมแบบกึ่งบังคับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ลูกจ้างมีเงินออมไว้ใช้ในยามเกษียณ การออมในรูปแบบนี้มีความเป็นระบบและสม่ำเสมอ โดยที่ลูกจ้างสามารถเลือกอัตราเงินสะสมได้ในช่วงร้อยละ 2-15 ของค่าจ้าง และนายจ้างจะสมทบในอัตราต่าง ๆ ตามข้อบังคับของกองทุนแต่ละแห่ง

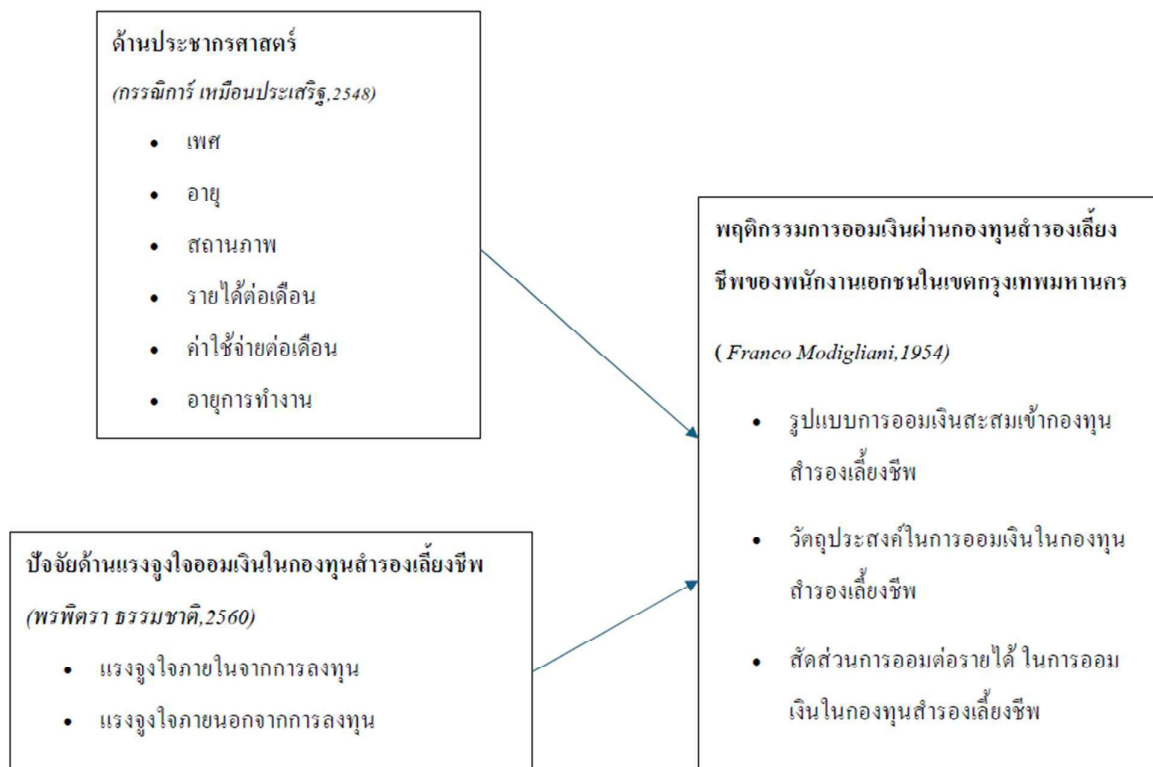
แนวคิดที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (นิภาพันท์ พูนเสถียรทรัพย์, 2565) อธิบายว่า วัตถุประสงค์ของการออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพคือ การเริ่มต้นออมเงินแบบมีวินัย สำหรับมนุษย์เงินเดือน โดยเฉพาะเพื่อรองรับการใช้ชีวิตหลังเกษียณอย่างมั่นคง และเพิ่มพูนทรัพย์สินในระยะยาวผ่านการลงทุน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (พรพิตรารธรรมชาติ, 2560) อธิบายว่า แรงจูงใจมีปัจจัยกระตุ้นหรือชักนำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการ โดยแรงจูงใจแบ่งเป็นสองประเภทคือ แรงจูงใจภายในและภายนอก บุคคลที่มีแรงจูงใจภายในจะมีความสุขและพึงพอใจในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงรางวัลหรือคำชม ในขณะที่บุคคลที่มีแรงจูงใจภายในจะมีความสุขและพึงพอใจในการกระทำสิ่งต่างๆ จากผู้อื่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร คือพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัด โดยทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง แบบไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด จากสูตรของ Cochran (1953) อ้างใน เรวัต ทองรักษ์ และภัทรกิตติ์ เนตินิยม (2566) โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นเพื่อวัดปัจจัยที่มีผลต่อการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดทั้งหมด และแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลพื้นฐาน เช่น เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน และอายุการทำงาน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับ (Likert Scale) แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อยคือ

ส่วนที่ 2.1 แรงจูงใจภายใน ความรู้ความเข้าใจในการลงทุน ความต้องการความมั่นคงทางการเงินในอนาคต ความรู้สึกปลอดภัยหลังเกษียณ และความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว

ส่วนที่ 2.2 แรงจูงใจภายนอก ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน สิทธิประโยชน์ทางภาษี การส่งเสริมจากนายจ้าง ความนิยมของเพื่อนร่วมงาน และข้อมูลจากสื่อ

ส่วนที่ 3 การออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นคำถามที่ใช้ประเมินพฤติกรรมการออมของผู้ตอบ รูปแบบการออมเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพวัตถุประสงค์ในการออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และสัดส่วนการออมต่อรายได้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
2. แบบสอบถาม เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาแบบสอบถาม ได้มีความชัดเจนตรงตามวิจัย
3. ข้อมูลสำหรับสร้างแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามทั้งหมด 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ เป็นส่วนคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายต่อเดือน โดยมีลักษณะการตอบคำถาม คือ เลือกคำตอบที่กำหนดให้(Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยใช้มาตรวัดวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) (พรณี ลีกิจวัฒนะ,2554) ซึ่งแบ่งระดับแรงจูงใจออกเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะการตอบคำถาม คือ เลือกคำตอบ ที่กำหนดให้(Check List) โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน สำหรับพฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกเพียงคำตอบเดียวในแต่ละคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลดำเนินการในรูปแบบ ออนไลน์ (Online Questionnaire) โดยส่งผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล Google Forms ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลอยู่ระหว่างเดือน พฤษภาคม – มิถุนายน พ.ศ. 2568

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และลักษณะของข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เครื่องมือที่ใช้ในการสรุปและอธิบายข้อมูลเบื้องต้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะทั่วไปและแนวโน้มของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง ตัวเลข และค่าทางสถิติเบื้องต้น เพื่อให้เข้าใจภาพรวมของข้อมูลก่อนเข้าสู่การวิเคราะห์ในเชิงลึก สถิติที่ใช้ประกอบด้วย
 - ความถี่ (Frequency) ใช้ในการแสดงจำนวนของแต่ละคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างเลือกในแต่ละข้อคำถาม เช่น จำนวนผู้ตอบจำแนกตามเพศ อายุ ระดับรายได้
 - ร้อยละ (Percentage) ใช้ในการแสดงสัดส่วนของคำตอบในแต่ละกลุ่มย่อยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 - ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ใช้ในการแสดงระดับความคิดเห็นเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคำถามใน ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม ซึ่งวัดระดับแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกใน

- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการแสดงการกระจายตัวของคำตอบหรือระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากค่าเฉลี่ย ยิ่งค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าสูง
- 2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์หรือความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ รวมถึงการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปผลจากกลุ่มตัวอย่างและนำไปอธิบายประชากรในภาพรวม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงอนุมานประเภทการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะต่างกัน
 - การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยที่ส่งผลการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จำแนกตามลักษณะของปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุ รายได้ ระยะเวลาทำงาน หรือระดับการศึกษา ซึ่งมีมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป
 - การทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F (F-test) วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้วิธีการ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่าสองตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทาง เดียว One-way ANOVA: F-test และ ทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05
 - การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน

ผลการศึกษาข้อมูลประชากรศาสตร์ จากการศึกษาพฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการศึกษาข้อมูลประชากรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 244 คน เป็นจำนวน ร้อยละ 61.00 มีอายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี 171 คน เป็นจำนวนร้อยละ 42.8 มีสถานภาพ สมรส 243 คิดเป็น ร้อยละ 60.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 45,000 บาท 146 คน เป็นจำนวน ร้อยละ 36.5 มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนไม่เกิน 70% ของรายได้ เป็นจำนวนร้อยละ 30.8 และมีอายุการทำงาน 6-10 ปี เป็นจำนวนร้อยละ 54.8

ผลการศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจภายในพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจภายในที่ส่งต่อพฤติกรรมการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับ มาก ถึง มากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย (Mean) ของแต่ละข้อตั้งแต่

4.29 ถึง 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ต่ำกว่า 1.00 ในทุกข้อ ซึ่งบ่งชี้ถึง ความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่โดย

ปัจจัยแรงจูงใจภายในที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่

1. ความต้องการมีอิสรภาพทางการเงินในอนาคต ค่าเฉลี่ย (Mean) $\bar{X} = 4.39$
2. ความรู้สึกมั่นคงในชีวิตจากการออม ค่าเฉลี่ย (Mean) $\bar{X} = 4.37$ และ
3. ความภูมิใจเมื่อเห็นเงินออมเติบโต ค่าเฉลี่ย (Mean) $\bar{X} = 4.33$

ผลการศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจภายนอกพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัจจัยด้านแรงจูงใจภายในที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเงินผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ในช่วง 3.66 – 4.09 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ในช่วง 0.93 – 1.13 ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสะดวกในการออมผ่านระบบเงินเดือน (Mean = 4.09) ซึ่งสะท้อนว่าระบบการออมที่ไม่ซับซ้อนและอัตโนมัติมีอิทธิพลสูงสุดต่อแรงจูงใจภายนอก ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ผลตอบแทนจากการลงทุน (Mean = 4.00) และ สิทธิประโยชน์ทางภาษี (Mean = 3.95) แสดงถึงบทบาทของผลประโยชน์ในรูปแบบจับต้องได้ในการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการออม

ผลการศึกษาพฤติกรรมรูปแบบการออมเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการออมของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมมีแนวโน้มที่ดีและมีวินัยในการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในหลายมิติ

1. พนักงานส่วนใหญ่ เลือกออมเกินกว่าขั้นต่ำ ที่บริษัทกำหนดเป็นประจำหรือเกือบทุกครั้ง แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการออมระยะยาวเพื่ออนาคต
2. มีสัดส่วนมากกว่า 70% ออมอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน หรือเกือบทุกเดือน สะท้อนถึงพฤติกรรมการออมที่มีวินัยและต่อเนื่อง
3. กว่า 80% ปรับอัตราการออมตามสถานะการเงิน เมื่อจำเป็นหรืออย่างสม่ำเสมอ แสดงถึงความยืดหยุ่นในการวางแผนทางการเงิน

ผลการศึกษาพฤติกรรมวัตถุประสงค์ในการออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมวัตถุประสงค์ในการออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าแนวโน้มของพฤติกรรมการออมที่มีเป้าหมายชัดเจน และสะท้อนถึงระดับความตระหนักรู้ทางการเงิน

1. การเตรียมตัวสำหรับชีวิตหลังเกษียณ เริ่มออมเพื่อเกษียณบ้างแล้ว มีมากที่สุด จำนวน 239 คน 59.8% ออมอย่างจริงจังเพื่อเตรียมตัวหลังเกษียณ อีก 18.0% รวมแล้ว 77.8% ของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมออมเพื่อรองรับชีวิตหลังเกษียณ ที่เน้นการออมช่วงวัยทำงานเพื่อใช้ในช่วงเกษียณ

2. การออมเพื่อสิทธิประโยชน์ทางภาษีตั้งใจออมเพื่อลดหย่อนภาษีโดยเฉพาะ สูงถึง 45.8% รวมกับกลุ่มที่ใช้สิทธิภาษีบ้างเป็นครั้งคราว 26.3% เป็น 72.1% แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจด้านภาษี เป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญสอดคล้องกับแนวคิดของ พรพิตรา ธรรมชาติ (2560) ซึ่งมองว่าสิทธิประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นแรงจูงใจภายนอก ที่ผลักดันพฤติกรรม

3. การออมเพื่อเป็นเงินสำรองกรณีฉุกเฉินกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ วางแผนให้กองทุนเป็นส่วนหนึ่งของเงินสำรอง 61.3% และ มั่นใจว่ากองทุนคือเงินสำรองหลัก อีก 21.3% รวมเป็น 82.6% ที่เห็นว่ากองทุนมีบทบาทในการเตรียมพร้อมทางการเงินในยามวิกฤต

ผลการศึกษาพฤติกรรมการออมสัดส่วนการออมต่อรายได้ในการออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมสัดส่วนการออมต่อรายได้ในการออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่าพนักงานส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการออมที่สะท้อนถึงความตระหนักรู้ทางการเงิน และมีแนวโน้มในการบริหารรายได้เพื่อสร้างความมั่นคงในระยะยาว

1. ออมในสัดส่วนที่เหมาะสมกับรายได้พบว่า พนักงานส่วนใหญ่ ออมในสัดส่วนที่พอเหมาะกับรายได้ 59.3% รองลงมาคือผู้ที่ ออมในสัดส่วนที่สูงแม้ต้องลดการใช้จ่ายบางส่วน 18.5% แสดงถึงความสามารถในการจัดการทางการเงิน และมีเป้าหมายการออมเพื่ออนาคตอย่างชัดเจน

2. การปรับสัดส่วนการออมเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ปรับสัดส่วนการออมบ้างในบางครั้ง 41.8% และอีก 38.0% ปรับสัดส่วนทุกครั้งเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลง สะท้อนถึงพฤติกรรมออมที่ยืดหยุ่นตามศักยภาพทางรายได้ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ปรับทุกครั้งที่นั้นแสดงถึงการวางแผนการเงินอย่างมีแบบแผน ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎี Life Cycle Hypothesis ที่เสนอให้บุคคลปรับสัดส่วนการออมตามช่วงชีวิตและรายได้

3. ความตระหนักรู้ในการออมในสัดส่วนที่เพียงพอพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นความสำคัญและเริ่มลงมือออม 55.3% และ วางแผนออมอย่างจริงจัง 28.2% รวมถึง 83.5% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความเข้าใจในคุณค่าของการออมในสัดส่วนที่เหมาะสมต่อรายได้ และแสดงถึงการวางแผนระยะยาวเพื่อความมั่นคงในอนาคต

4. การวิเคราะห์ผลกระทบของการออมต่อการใช้จ่ายกลุ่มใหญ่ที่สุดคือผู้ที่ วิเคราะห์เมื่อจำเป็นหรือก่อนเปลี่ยนแปลงการออม 55.0% และอีก 21.8% ที่ วิเคราะห์อย่างสม่ำเสมอ รวมแล้ว 76.8% ของพนักงานมีพฤติกรรมวิเคราะห์ผลกระทบของการออมต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งสะท้อนถึงการใช้เหตุผลในการจัดการการเงินส่วนบุคคล และแสดงถึงความรับผิดชอบทางการเงินในระดับที่ดี

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนด กลยุทธ์ทางการตลาดหรือการส่งเสริมการออม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน และฝ่ายทรัพยากรบุคคลขององค์กรเอกชน ซึ่งสามารถใช้ข้อมูลนี้เพื่อพัฒนาการสื่อสารและจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการออมที่ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมาย

โดยกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเจาะจงตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา หรือรายได้เพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญกับ แรงจูงใจทางจิตวิทยาและผลประโยชน์ระยะยาว ที่ผู้ลงทุนคาดหวัง เช่น การออมเพื่อเกษียณ การวางแผนทางการเงินที่มั่นคง และโอกาสในการเพิ่มทุนผลตอบแทนในอนาคต ซึ่งอาจช่วยให้สามารถขยายฐานสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการออมอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ มีข้อจำกัดบางประการที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา การศึกษาครั้งต่อไปขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมหลากหลายพื้นที่มากขึ้นการศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นเฉพาะ กลุ่มพนักงานเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยัง ภูมิภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และสามารถเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมผ่าน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพในบริบทของพื้นที่และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ ศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากแรงจูงใจ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของปัจจัยด้านจิตวิทยาทางการเงิน (Behavioral Finance) เช่น ความกลัวความเสี่ยง ความมั่นใจทางการเงิน และ เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกับการออมในรูปแบบอื่น เช่น กองทุน RMF, SSF, เงินฝากประจำ หรือการลงทุนในสินทรัพย์อื่น เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มและแรงจูงใจที่แตกต่างกันในการเลือกวิธีการออม

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ: เครื่องมือสร้างวินัยทางการเงินและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/Article_ProvidentFund_2023.html

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563). กองทุนสำรองเลี้ยงชีพคืออะไร. สืบค้นจาก <https://www.set.or.th/th/education/article/provident-fund>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2565). ความรู้เกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ. สืบค้นจาก https://www.sec.or.th/TH/Pages/ProvidentFund/ProvidentFund_Article.aspx

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2567). การออมเงิน: วางแผนการเงินเพื่ออนาคตที่มั่นคง. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/article-2023Oct31.html>

ชาติ วัฒนเขจร. (2555). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). แรงจูงใจในการออมกับบริบทเศรษฐกิจไทย. สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th>

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2562). ความรู้เกี่ยวกับผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุน. สืบค้นจาก <https://www.sec.or.th>

สุไณยา แดงเข้ม. (2562). แรงจูงใจในการออมของประชาชนในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล: กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

พรพิตร ธรรมชาติ. (2560). แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานองค์กรธุรกิจเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกริก.

นิภาพันท์ พูนเสถียรทรัพย์. (2565). เข้าใจกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ฉบับมนุษย์เงินเดือน. สืบค้นจาก <https://www.set.or.th>

อนัชชา เอี่ยมคำ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการออมของประชาชนในเขตเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จิตชนก หลงผดุง. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานบริษัท คอนเฟอเรนซ์ โซลูชั่น จำกัด และบริษัทในเครือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ณัฐพร ภัทรเกษวิทย์. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพของคณวิทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

- นันทนา บุญญานุวัฒน์. (2560). แรงจูงใจและทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมการออมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานบริษัทเอกชน.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เนตรนภา นันททรัพย์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลงทุนและการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานบริษัทเอกชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร.การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภัทรกิตต์ เนตินิยม. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานเอกชนในกรุงเทพฯ และปริมณฑล.การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรา จันทรแจ่ม. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนออมเงินของพนักงานบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- อนงนาฏ ศุภกิจฉา. (2558). พฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณของบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิสิทธิ์ ตระการไพโรจน์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมเพื่อการเกษียณอายุของกลุ่มคนวัยทำงาน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑาธิปดี ฤกษ์สันทด. (2555). พฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการบำนาญในจังหวัดนครราชสีมา.การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วารสารการเงินและการธนาคาร. (2566). การออมเพื่อวัยเกษียณ: ความรู้ทางการเงินและแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรม. ปีที่ 45(2), หน้า 35–48.